

**Haló,
slyšíme se?**

Už si neumím představit život jen s jedním kochleárním implantátem

Kateřina Nová

O sluch jsem přišla ve dvou letech po zánětu mozkových blan. Bylo to v roce 1989, krátce po sametové revoluci, takže s oblibou říkám, že moje uši odešly spolu s komunistickým režimem. Také to ale znamenalo, že v té době se u nás kochleární implantáty u dětí ještě nedělaly. Naštěstí u mě ještě alespoň trochu fungovala sluchadla, takže se zbytky sluchu, automaticky získanou schopností odezírání a díky neustálému cvičení s mámou a návštěvám logopedie jsem dokázala dál fungovat prostřednictvím mluvené řeči.

Někdy v době, kdy jsem nastoupila do první třídy, se v ČR objevily první děti s kochleárním implantátem. Až po mnoha letech jsem se dozvěděla, že rodiče o této možnosti věděli už od začátku, ale nezdála se jim představa, že by ze mě byl pokusný králík, a sluchadla jakžtakž fungovala. Já jsem se tak o tom, že existuje něco jako kochleární implantát, dozvěděla až o několik let později, když jsem úspěšně složila přijímačky na osmileté gymnázium. Právě to bylo pro rodiče motivací začít přemýšlet nad tím, jestli by pro mě studium nebylo snadnější díky lepšímu slyšení s kochleárním implantátem.

“ Gymnázium jsem zvládla, určitě i díky kochleárnímu implantátu – přeci jen ten poslech byl lepší, slyšela a rozuměla jsem víc, i když jsem pořád potřebovala odezírat. “

Když se mě zeptali, jestli bych měla zájem, tak jsem řekla, že jo ☺ A tak jsem na konci prvního ročníku osmiletého gymnázia podstoupila implantaci v Motole a před začátkem druhého ročníku mi byl procesor aktivován. Tenkrát to byl ještě krabičkový procesor – sice byl velký a neohrabaný a měl strašnou spotřebu kablíků, ale věrně mi sloužil 12 let. Popravdě řečeno, na detaily a pocity z nového slyšení si moc nevzpomínám, ale pamatuju si, jak mi po chvíli všichni říkali, že líp mluvím.

Gymnázium jsem zvládla, určitě i díky kochleárnímu implantátu – přeci jen ten poslech byl lepší, slyšela a rozuměla jsem víc, i když jsem pořád potřebovala odezírat. Dokonce jsem i odmaturovala ze dvou cizích jazyků (i když si pan ředitel tenkrát myslel, že je to hloupost a že si mám vybrat něco jiného). Takže za mě efekt kochleárního implantátu naprosto parádní a všechna očekávání splnil.

Někdy kolem roku 2010 jsem se díky čím dál většímu rozmachu internetu začala víc zajímat o informace a zkušenosti s kochleárními implantáty a zjistila jsem, že v zahraničí se dávají kochleární implantáty na obě uši! Zaujalo mě to a zjišťovala jsem si o tom více, abych zjistila, jaké to má výhody. Velké. Takže jsem se objednala do Motola s tím, že bych měla zájem o druhostrannou implantaci. Věděla jsem, že to u nás není vůbec běžné a že šance na schválení od pojišťovny je malá. To bylo někdy v letech 2011–12, kdy se oboustranné implantace nedělaly ještě ani u dětí, natož u dospělých. Vyšetření dopadla dobře, nicméně stanovisko pojišťovny bylo (vcelku dle očekávání) zamítavé. Neměla jsem natolik ostré lokty, abych se s pojišťovnou hádala a snažila se implantaci vybojovat, navíc jsem tam ani neměla podporu od lékaře, který byl názoru, že druhostranná implantace by stejně neměla žádný efekt. Sice mě to zklamalo, ale co nadělám – život jde dál.

O pár let později jsem se inspirovala kamarádkou a zkusila se během studia na VŠ přihlásit na studijní pobyt Erasmus – vybrali mě, tak jsem se vydala na zkušenou do Německa. To víte, že jsem z toho měla obavy, jak to v cizí zemi zvládnou. Ale šlo to. Dodalo mi to trochu toho sebevědomí, že se o sebe dokážu postarat i v cizině. To je důležité proto, že o další dva roky později jsem opět sebrala veškerou odvahu a požádala jsem o stáž ve firmě, pro kterou jsem pracovala jako externista – chtěla jsem ale více nahlédnout pod pokličku a poznat svou práci překladatelky i z druhé strany, tj. ze strany zadávání a koordinace překladů. Na tom by nebylo nic zvláštního, kromě toho, že ta firma sídlí v Německu.

Se dvěma ušima slyším lépe v tichém i hlučném prostředí, hudba také zní mnohem lépe, a dodnes mám oči navrch hlavy z takové hlouposti, jako jsou stereo efekty v hudbě a filmech.

Šéf na tu stáž kývnul a dohodli jsme se. Svěřila jsem se mu s obavami, jak to zvládnou, že si pořád nejsem úplně jistá v kramflecích, co se týče mluvené komunikace v cizím jazyce. Jeho odpověď si pamatuju dodneška. Řekl, že se toho nebojí, že si nějak poradíme a najdeme cestu, aby to fungovalo.

V létě 2017 jsem se tedy stěhovala do Mnichova a z tříměsíční stáže se nakonec vyklubala půlroční, po níž následovala regulérní smlouva. Díky tomu všemu jsem měla německé zdravotní pojištění, a jelikož v Německu jsou bilaterální implantace u dospělých běžné, řekla jsem si, že bych mohla zkusit znovu zažádat o druhý implantát. Vybrala jsem si kliniku a napsala jim e-mail s dotazem, jestli by byla možná druhostranná implantace. Žádný problém, přijďte na konzultaci. Konzultace dopadla dobře, implantace by mohla jít, tady máte seznam vyšetření. Po jejich absolvování jsem dostala termín a 1. února 2018 proběhla implantace.

Po měsíci od operace následovalo zapojení procesoru. Přiznám se, měla jsem strach, jestli bude implantát na uchu po 18 letech bez jakékoli stimulace fungovat, a jestli si moje hlava poradí se zvukem z obou stran. Kupodivu to proběhlo úplně bez problému a už po třech dnech jsem cítila, že když druhé ucho nemám, něco mi v tom poslechu chybí. Během několika týdnů se druhé ucho probralo natolik, že v rozumně řeči dohnalo to první. Sice to ucho samostatně ještě několik dalších měsíců znělo trochu zvláštně, ale oboustranné slyšení bylo prostě... dokonalé.

Nemyslím dokonalé ve smyslu normálního sluchu nebo 100% srozumitelnosti řeči. Zas tak jednoduché to není, kochleární implantát má ke zdravému sluchu hodně daleko. Ale po mnoha letech jsem konečně zjistila, proč vlastně máme dvě uši. S jedním implantátem se dá samozřejmě fungovat skvěle, ale

přeci jen tam jsou různé drobné nuance typu potřeba mít mluvčí po své levé straně, nutnost dávat při přecházení silnice dvojnásob pozor, protože z hluché strany prostě neslyším, nebo když se mi vybije baterka, tak taky neslyším, dokud si ji nevyměním, když se mi porouchá libovolná součást procesoru, tak neslyším, dokud se to nevyřeší... a to nechci ani myslet na to, co by se stalo, kdyby přestal fungovat vnitřní implantát.

Právě to, co popisuju výše, pro mě bylo hlavní motivací, proč jít do druhostranné implantace. Měla jsem načteno, že se tím zlepší porozumění řeči (hlavně v hluku), chtěla jsem slyšet i z druhé strany (obzvláště poté, co se mi stalo, že na mě někdo promluvil z mé hluché strany a já o tom ani nevěděla) a hlavně jsem chtěla mít „pojistku“ pro případ, že by se s jedním procesorem či implantátem něco stalo. Počítala jsem s tím, že druhé ucho nemusí nikdy dosáhnout kvalit toho prvního (a říkali mi to i lékaři v Německu), ale říkala jsem si, že i tak to může pomoci.

Moje očekávání nebyla jen naplněna. Byla výrazně překonána. Dnes nechápu, jak jsem mohla mít 18 let jen jeden implantát a říkat si, že s ním slyším dobře. Ono to totiž jde ještě líp. Se dvěma ušima slyším lépe v tichém i hlučném prostředí, hudba také zní mnohem lépe, a dodnes mám oči navrch hlavy z takové hlouposti, jako jsou stereo efekty v hudbě a filmech. Pamatuju si, jak jsem si před nějakými možná 12 lety povídala s tátou o stereo zvuku a povzdechla jsem si, že bych to někdy chtěla také zažít. Dnes tu možnost mám. A jsem za ni nesmírně vděčná.

“ Je těžké ty výhody oboustranného slyšení popisovat lidem, kteří oboustranné slyšení neznají – koneckonců, ani já sama jsem si neuměla představit, jaké to vlastně bude. Ale ten výsledek je naprosto fantastický. “

Díky ještě lepšímu sluchu se mi dál usnadnila komunikace s ostatními, díky novým technologiím (procesory Nucleus 7 a možnosti přenosu zvuku z telefonu či počítače do procesoru buď přímo, nebo s bezdrátovým příslušenstvím, plus rozšíření různých streamovacích služeb) jsem také začala mnohem více poslouchat filmy v cizích jazycích a zlepšovat tak své schopnosti i v této oblasti. Opět jsem se dozvěděla, že se mi zase o něco zlepšila řeč, a dokonce jsem se dozvěděla i to, že je na mně vidět větší sebedůvěra při komunikaci s ostatními. Během covidových let jsem s překvapením zjistila, že se do určité míry dokážu domluvit i přes roušky. Zkusila jsem poprvé i videohovory, takže si občas se šéfem pokecáme anglicky přes Zoom. A když mi během takového videohovoru dojde baterka na jedné straně, tak si ji musím hned vyměnit, protože jinak bych mu rozuměla mnohem hůře. A samozřejmě se s oboustranným slyšením pojí i větší jistota při pohybu po městě: dnes vím, že slyším ze všech stran, takže když chci přejít silnici a nic neslyším, můžu si být jistá, že skutečně žádné auto nejede, zatímco dříve jsem v takovém případě věděla maximálně to, že nic nejede zleva. Ale co zprava?

Za sebe tak můžu říct jedině: pokud jste kandidáty na kochleární implantát, běžte do toho. A pokud už jeden KI máte a máte možnost získat druhý, využijte ji. Stojí to za to. Je těžké ty výhody oboustranného slyšení popisovat lidem, kteří oboustranné slyšení neznají – koneckonců, ani já sama jsem si neuměla představit, jaké to vlastně bude. Ale ten výsledek je naprosto fantastický a já jsem moc ráda, že jsem před pěti lety během pobytu v Německu dostala šanci začít slyšet i na druhé ucho, a ještě raději jsem, že dnes je tato možnost dostupná i u nás v České republice.